

Universitätsbibliothek Paderborn

Marii Mercatoris S. Augustino Æqualis Opera Quæcumque Extant

[Complectens Ea Quæ Ad Hæresim Nestorianam Spectant]

Marius <Mercator>

Parisiis, 1673

Praefatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14215

QUESTENI
s benignius inter-
in modum: Non pe-
is est homo; quod
go pariter, honeste
Propter commu-

nsus, cum pietatis su-
umen, ubi prima se-
as ipse cum aliis,
oportet alterum
troque vero, hec
que continent; &
c Pelagianam pa-

1 vocem Ihes pro-
tres Calchedonien, nos-
itis probata fuit; &
objectum est illi
anatus est cum
si quando prot-
quo tempore ac-
anno fuit 44.
ante hoc tempu-

n puto tribuent, Vnde
vel potius Paulus ad Corin-
thos addidit, id est
os fateno patens, ne de
merita negat
ulari gratia, cum
naretur, id vero
e Theodorus, li-
i ad optimum do-
gnitate ornatum,
nulla possit cre-
itur.

It immortali;
tria post refra-
tangere; zili-
ominum esse;
nia post refra-
factus.

Quibus ex li-
bris collegit
Mercator qui
refert.

Quis Theo-
doreetus.

U*i* fuerit Theodoretus Cyri Episcopus, quamque præcellens doctrina, nemo nescit; notum pariter omnibus, quantum studebit Nestorio, antequam vocatione coactus ad meliorem mendem redierit. Ea de re diximus fas, quod præfus negotium, in prefatione historicæ dicimus longe copiosius in auctario Theodoreti quod apparumus, ubi de vita ipsius, fide, & operibus curiosius dissertationem instituimus.

Edimus nunc collectanea Mercatoris, cuiusmodi reperiuntur in manuscriptis codicibus, auctiora daturi suo loco, non ex Mercatore, sed aliunde conquista, non sine labore. Hisce vero collectanea continentur, ut habet titulus, epistola & excerpta quædam, sive ex libris, sive ex sermonibus. De epistolis postea, nunc de libris quinque, quorum mentio fit a Mercatore.

Sunt autem illi ipsi sex priores, quos ex viginti septem Theodoreti adversus hereticos a se lectos tradit Photius: vnum enim in duos dissolvit. Verum haec tota res, ut multum habet obscuritatem, ita prolixiore declaratione indiget; sed prius excrimenta, quæ habet Photius.

Cod. 46.
Lectiones sunt Theodoreti Episcopi Cyri septem & viginti libri adversus varias propositiones. Primus liber agit contra afferentes unius fuisse naturam Deum Verbum, & quod ex semine David sumpsit principium; itemque adversus eos qui divinitatis passiones attribuant.

Secundus liber cum eisdem et Scriptura manum validini conserit.

Tertius de eadem re disputat.
Quartus sanctorum Patrum continet doctrinam de gloriosa incarnatione Domini nostri Iesu Christi Filii Dei.

Quintus, hereticorum colligit opiniones, quas componit cum opinione eorum, qui in Christo duas naturas minime agnoscent. Et ostendit magnum eos inter se affinitatem habere.

Sextus ponit vnum esse Filium Dominum nostrum JESUM CHRISTUM.

Scripterat Theodoretus, ante concilium Ephesinum, adversus duodecim anathematismos Cyrilli, scribendique auctor fuerat Joannes An-

Historia li-
biorum.

siochenus, qui & eamdem provinciam dederat Andreæ Samosateno, ut duorum totius Orientis doctissimorum virorum auctoritate præverterentur animi, ne Cyrillo crederent, anathematismis, veluti quodam compendio, fidem catholicam tradienti. Prior ille conatus successu caruit, lexis in concilio anathematismis, nec rejecti, imo catholicis Patribus in partes Cy-
rilli adversus Nestorium concedentibus. Quare tentavit iterum Theodoretus, post solutam sy-
nodum, si qua ratione posset, & que prius obieccerat, confirmare, & que constituta fue-
rant in concilio, labefactare. Tentandi causa
fuit, quod vel recipia cum Nestorio aberrarer;
vel quod, animi affectu exaccerar, non satis perspiceret, quan impie Nestorius sentiret,
quam catholico Cyrillos.

Opus hoc, cujus excerpta præ manibus habe-
mus, ita divit in quinque libros, ut tribus prioribus molietur ostendere, catholicum do-
ctrinæ: quod hinc gma evangeliis adversari, Patrumque doctrinæ: cum argumen-
tentiam hereticorum opinionibus esse affi-
nem; quinto denique explicaret, quomodo Chri-
stus sit unus filius.

Singulos libros, eti multis capitibus distin-
ctos, non fuisse tamen admodum prolixos ex magnitudine.
Quantave
eo conjicio, quod Photius scribat iis maiores
fuisse tres libros Eranistæ, nec ipsos tamen per
se valde magnos.

Quod autem secundus & tertius in vnum Et quis num-
re ipsa conflentur, indicare videtur Photius his rur-
verbis: *Tertius de eadem re disputat; divulos ta-
men puto ea differentia, quod secundus ex no-
vo præfert testamento, tertius ex vetere te-
stimonia contineret.*

Totum opus inscriptum fuisse sed invito. Que operis
minos, colligitur ex parte non mediocri, quam inscriptio.
hac inscriptione donata ex libro bibliotheca-
ce regiae Latine simul & Græce exhibebimus
in auctario: habuisse quoque nomen *Patrum* ex
ex eodem libro conficitur. Prior appellatio ab
argumento; posterior a numero librorum ac-
cepta est.

Porro autem eruditus Pater Combebius Pen-
talogium putavat, esse idem cum libris quinque que libris
hæreticarum fabularum; quo inclusi nihil con-
rexit, fabul.

EPISTOLÆ ALIQUOT

THEODORETI EPISCOPI CYRI

CUM EXCERPTIS EX LIBRIS QUINQUE,

quos adversus beatum Cyrillum Alexandrinæ civitatis antisti-
tem, sanctumque concilium Ephesinum, a quo Nestorius
damnatus est, diabolo instigante conscripsit.

PRÆFAATIO.

EXCERPTA EX EPISTOLIS,

jici potuit, ab homine, qui careret ope Mercatoris differentiam inlaticantis inter utrumque opus meminisse.

Quo tempore
scriptum.

Qui memine-
rint.
Irenaeus Epis-
copus Tyri.

Justinianus
imperator.

Patres v. sy-
nodi.

Quid colle-
ganeis offen-
dat Mercator.

Tempus scriptoris non improbabiliter concluditur ex epistola prima ad Himerium Nicomedensem, de his quidem intelligi debent ita: *Ledit ex Aegypto literis definitis, & ad nos sive discussi, invenimus eas doctrina quidem congruente Ecclesiæ, duodecim vero capitulis contraries esse probavimus, qua usque imprecisionum impugnare perstitimus.* Quare eo temporis intervallo confessus oportet, quod a recessu Orientalium Epheso in patriam, ad negotium pacis Ecclesiæ intercessit, id est, ann. 432.

Hujus operis meminerunt veterum plures, & primus quidem Irenaeus Episcopus Tyri, cum quereretur, literis ad Theodoretum scriptis, ab ipso, dum sua opinionis testes produceret Patres, prætermis fuisse Theodorum Mopsuestenum, imo & Diodorum Tarsetum Theodori magistrum: utrumque enim revera prætermis hoc in opere Theodoretus, eti longe plurimos alios proferret; visusque est objectionem occupasse libro quarto, parte ultima, ubi de ista re iterum sermo erit. Cur ita videatur, causa est primum, quod Irenaeus scriberet ad Theodoretum eo fere tempore, quo diximus editum istud opus, quando scilicet agebatur negotium pacis inter Ecclesiæ, mitterenturque ultra citroque fidei expositiones verbis quibusdam ambiguis studio composita.

Deinde vero Justinianus imperator in sacra ad Patres v. synodi, cum queritur, impietatem a Nestorio traditam iterum introduci per Theodorum Mopsuestenum Nestorii magistrum, &c. necnon per impia conscripta Theodoreti, qua contra rectam fidem, & Ephesinam primam synodus, & contra sancta memoriae Cyrrillum exposuit, & omnia que conscriptis pro Theodoro & Nestorio impisi, &c. anathema sit.

Nihil porto Mercator aliud hinc collectaneis ostendere nititur, quam quod Theodoretus eadem, qua Theodorus & Nestorius, senserit, id est, duos reipsa filios duosque dominos distinxerit; atque ita filium Virginis merum esse revera hominem ratus sit, quantumcumque contrariam opinionem tenere videri voluerit. Id vero efficit Mercator duobus argumentis, consonantia vocum & sententiæ Theodoreti cum præfatis duobus, & professo in utrumque studio, odioque in sanctum Cyrrillum & Patres Ephesinos, quos Arianorum atque Apollinaristarum nomine traducit.

Nec mirum sit tibi, lector, Mercatorem Theodoreto viro magni nominis tantam accusationem, tam gravibus verbis struere. Malum egregius fidei defensor adhædere toti Ecclesiæ, quam homini turbarum aliquanto amantiiori, quam verus prudensque veritatis zelus permittat. Marius certe tunc scriptis, cum dubia foret Theodoreti fides apud sanctos, nec adhuc in sacra synodo Calchedonensi contestata esset.

Mercatoris judicium approbat Gregorius Teßimonio magnus, si modo, quod docti continent, nomine Pelagii sui prædecessoris, ipse adhuc in minoribus constitutus, scriptis epistolam, five librum ad Eliam Aquileensem, & alios Itriz Episcopos schismatics, qui damnatione trium capitulorum non consentiebant. Obiectum enim Theodoreto, eadem qua Mercator, isdem excerptis testimonios, & isdem, ino totidem verbis. Suis singula proferemus locis. Videbis epistolam cap. 20. unde quatuor intelliges.

Primum, codicem Marii Mercatoris a Gregorio magno visum: inde enim omnia exscriptis, qua loco mox citato bene multa proferuntur. Alterum, in eodem codice cum literis Theodoreti fuisse quoque reprehensiones anathematizatorum Cyrilli, & excerpta de libris, de quibus nunc agitur, quomodo sunt re ipsa in manuscriptis nostris. Tertium, eundem esse omnium interpretem, Mercatorem feliciter: tandem enim verbis a Gregorio citantur. Quartum, quam opinionem de Theodoreto, nondum in Calchedonensi concilio fidem profeso, Gregorius conceperit: ipsam enim alt *contra rectam fidem scriptisse, sancte Ecclesiæ diversa sensisse, post errorum recte sapuisse, de luxu se uniuersitatem deitatis & humanitatis in Christo, compausisse scripta prava, heretica & omni impietate plena;* quibus subjugunt Mercatoris Theodoretum acerbius compellantis defensionem. Quid non videat, quanto temeritate plenum sit. Theodoreti scripta superbiendo defendere, qua eundem ipsum constat, recta post confundo, dannasse? Et postea: *Sola ejus heretica scripta resuentes, & cum synodo adhuc Nestorianum infirmavimus, & cum synodo Theodoretum recta proficiunt veneramus.*

Atque hæc, five Pelagius ipse papa scripsit, sive Gregorius adhuc diaconus Pontificis nomine, maxima sane autoritate pollent, maiore falso, quam qui contraria Mercatori nec sentiunt.

Observa, lector, Gregorium, cum de tribus capitulis in epistola scriberet, de duobus, ea posuisse, quæ ex quinta synodo sumperat: cum autem accessit ad tertium de Theodoreto, ex solo Mercator accepisse collectanea, & licet quædam in v. synodo etiam legantur, veluti quæ pertinent ad primum anathematizatum, in istamen, relicto textu v. synodi, Mercatoris veritatem prætulisse.

